

nak olyan adatok, amelyek nem hagynak kétséget arról, hogy a zenekari muzsikusok veszélyeztetettek.

A kutatások szerint 1981-ben a fa- és rézfúvósok napi zajártalma 90-93 dB volt. De volt olyan zenekar is ahol muzsikusok napi átlagos zajszintje 79-99 dB.

Kutatások kimutatták, hogy az elmúlt három-négy évben a muzsikusok zajártalma saját hangszerük szintjén 2-3 dB-lal magasabb, mint régen, de a kürtösöknél ez a növekedés 10dB lehet. Ezek pedig közvetlenül a fül mellett lévő „zajtörénések”.

1976-ban egy 76 muzsikust érintő tesztvizsgálat kimutatta, hogy a vonósok 7%, a fafúvósok 20% és a rézfúvósok 28% szenved a zajártalom miatti halláskárosodásban (Noise Induced Hearing Loss = NIHL). 1979-ben a jugoszláv rézfúvósok 55%-t érintette a NIHL. 1981-ben egy zenekarnál 43% volt a megromlott hallású muzsikusok száma – az arány a rézfúvósoknál és a fagottosoknál volt a legrosszabb. A romlás a rossz körülmények és az akusztikai változások következménye is volt.

Nem nyilvános adatok szerint van olyan zenekar, ahol a muzsikusokat érő hangeffektus 130 dB felett van.

Ez tehát valós, az etikai és menedzselési szférát egyaránt érintő probléma.

- * a feltárások drágák és időigényesek
- * a muzsikusok informálása és kiképzése viharokat válthat ki
- * a veszélyek elemzése téves dolgokat is eredményezhet. Például rossz magasságba emelteti a rézfúvós hangszert, hogy a közvetlen hanghatás elkerülje az ott ülők fülét, vagy sík paravánt helyeztet közvetlenül a rézfúvósok elé, és így a hang fele visszapattan a hang forrásához;

A problémával közösen kell megbírkózni:

* Ha a magánkézben lévő és nem publikált zajkutatásokat akár névtelenül is a már kiadott tanulmányokhoz csatolhatnánk, módunkban lenne kifejleszteni a különböző típusú veszélyhelyzetek modelljeit. Ha lennének még feltáratlan területek a kutatásokban, hatékony eszközt találhatnánk azok megismerésére.

* Ha meg tudják magyarázni a különböző módokat, amelyekkel megpróbálták ellenőrizni a veszélyhelyzeteket, melyik működött és melyik nem, mi kifejleszthetjük a legjobb gyakorlat modelljét, és osztoznánk a be nem bizonyított módszerek óvatos kipróbálásán.

* A kontroll legvitatottabb pontja a füldugók kérdése – a rézfúvósoknak „alkalmas és megfelelő” füldugót kellene viselniük „zajos” napjaikon (esetleg minden munkanap felén), és a többi muzsikusnak is fel kellene ilyet ajánlani önkéntes használatra. A legtöbb dugó erre nem alkalmas, és komoly közös erőfeszítéseket követel majd megtalálni vagy megrendelni a megfelelő dugókat, és megtalálni használatának legésszerűbb módját.

* Együtt ki tudunk fejleszteni egy próbacsomagot és a hozzávaló használati utasítást a muzsikusok, a zenekar más alkalmazottai, menedzserei számára, hogy ezek az emberek is állandó, alapos és segítőkész üzeneteket kapjanak.

Az ABO vállalja, hogy összegyűjti az életfontosságú téma összes létező, publikált és nem publikált kutatását. A tagokat arra kérjük, hogy küldjék el nekünk az összes, nyilvánosságra még nem hozott kutatást, amelyről úgy gondolják, hogy ezzel a témával foglalkozik és összesítsék adatait a már létező publikációk adataival. Kérem információval adjanak választ a felhívásra és lehetőleg próbáljanak meg annyira elfogulatlan, megértő lenni, amennyire ez lehetséges – minden, amivel hozzájárulnak a megoldáshoz, a válaszkereséssel kapcsolatos jogos, vagy jogtalan felháborodás és kiadás nagyságát csökkenti.

(ABO-NEWS)

Egy fél évszázados múlttal rendelkező zenekari szövetség feladatai az évezred végén

budapesti interjú az ABO (Association of British Orchestras) a Brit Zenekarok Szövetségének elnökével, Libby McNamarával

– Mit tart fontosnak a magyar közönségnek elmondani az ABO-ról? Mikor alakult?

– 1947-ben alakult, tehát éppen ebben az évben ünnepli fennállásának 50. évfordulóját. A célja akkoriban az volt, hogy a háború után szanaszét szóródott muzsikusokat, illetve „zenélő szervezeteket” újból tömörítse egyfajta, az érdekeiket is képviselő szövetségbe. Az akkori célt azonban messze túlteljesítettük, hiszen számos konferenciát, szemináriumot, szakmai továbbképzést szerveztünk, publikációkat jelentetett meg – úgy gondolom, munkájá-

val nagyban hozzájárult a zenekarok fejlődéséhez.

– Ebben a szervezetben egyaránt megtalálhatók a zenekarban, a zenekar élén és a zenekar mellett dolgozó szakemberek – együtt a muzsikusok, karmesterek, menedzserek, egyéb vezetők?

– Az ABO legtöbb tagja zenekar – jelenleg mintegy 70 zenekar tartozik szervezetünkhöz. Vannak azonban társult tagjaink is: ifjúsági zenekarok, zeneszerző társaságok, koncertszervezők, hangversenytermek, ügynökségek – bárki

csatlakozhat, akinek érdekei megkívánják.

– A szervezetben végzett munkája során csak zenekarokkal, társaságokkal, egyesületekkel foglalkozik, vagy napirendre kerülhetnek egyéni problémák is?

– Igen, bár valójában az a dolgunk, hogy a zenekarok egészének érdekeit képviseljük. Segítünk azonban bárkinek – egyénileg is –, akár a zenekar muzsikus, akár mondjuk a menedzsmentben dolgozik. Léteznek azonban különböző zenei szervezetek, amelyek kimondottan

az egyénekre épülnek – gyakran hasznosabb inkább odafordulni. Ők muzsikuskokkal, mi zenei szervezetekkel foglalkozunk. De volt már olyan, hogy egyéni továbbképzési programokat is szerveztünk. Ezzel veszünk részt a zenei nevelés egészében.

– *Az Önök szervezetében mennyire differenciált a munkamegosztás? Vannak-e külön szakemberek az egészséggel, biztonsággal, szerzői jogokkal foglalkozó kérdésekre, vagy mindenki mindennel foglalkozik?*

– Ez nem ilyen jellegű érdekvédelmi szervezet. Minden problémával foglalkozunk, ami a teljes zenekarok érdekeit érinti. Ami ezeket a speciális területeket illeti, számon tartjuk azokat a szervezeteket és szakembereket, akikhez adott esetekben fordulhatunk. Van egy segélyvonalunk, ami azt jelenti, hogy a legrövidebb úton elérjük a megfelelő adó-, vám-, egészségügyi vagy más szakembereket. Ezek a segélyvonalon elérhető szakemberek térítésmentesen adnak tanácsokat az ABO tagjainak, illetve a tagsági kötelékbe tartozóknak.

– *Van a szervezetnek olyan tevékenysége is, amely álláshoz segít állástalan muzsikusokat, vagy megfelelő zenészekhez a tagot kereső zenekarokat?*

– Nem, erre ott vannak az újságok és magazinok, ahol fel lehet adni ilyen hirdetések, és amit az érdekeltek el is olvasnak. Nem hivatalosan azonban adunk információkat, és segíthetünk egy-egy konkrét esetben. De ez valóban nem hivatalos, nem a szervezet hatáskörébe tartozó szolgálat.

– *Van-e saját programjuk a zenekari nevelésben?*

– Úgy gondolja, hogy a zenekari munkára való speciális képzés?

– Igen

– Hivatalosan ez sem a mi dolgunk. Az utóbbi időben azonban szerveztünk olyan képzési formát, amelyben zenekarban játszani kívánó, egyelőre még nem szakemberek vehetnek részt. Ez aktuális probléma is egyben: egyre nehezebb olyan fiatalokat találni, akik zenei szakiskolák, főiskolák befejezése után zenekarban akarnak játszani – mindenki szólísta szeretne inkább lenni. Emiatt aztán azokat a speciális készségeket, amelyek elengedhetet-

lenek a zenekari játékban, nem is szerzik meg. Reméljük, hogy a kimondottan zenekari játékokra specializálódott kurzusok segítenek valamelyest a megoldásban. Ha valaki megszerzi egy-egy szólam alap-készségeit, talán a kedve is inkább megjön ehhez a munkához. És nemcsak a zenekari muzsikuskoknak adunk ilyen lehetőséget: karmesterek, szervezők, menedzserek is részesülhetnek ilyen fajta továbbképzésben. Amit ebben a mi szervezetünk tenni tud, arra a zenekaroknak szükségük is van.

– *Mi az Ön legfontosabb feladata az ABO-n belül?*

– Segíteni a zenekaroknak az éppen aktuális problémák megoldásában akár zenei, akár gazdasági, akár egyéb vonatkozásban. Az utóbbi húsz évben nagy változáson mentek át a zenekarok. Először fokozatos visszalépés történt, hiszen a kormány lassan kivonult a gazdasági háttérből és magukra, illetve alapítványokra bízta a zenekarok finanszírozását. Ez aztán érződött a jegyárakon, majd lassanként a jegykeresleten is. Közben pedig szakmailag szinte egyenletesen fejlődtek a zenekarok. Elkezdtek bekapcsolódni a teljes Királyság zenei nevelésébe. Játszottak távoli kisvárosokban, iskolákban, kórházakban olyan műsorokat, amelyeket – szövetségünk segítségével – éppen az ott közönségként várható rétegek számára szerkesztettek. Az ilyen munka mindig az adott jelen problémája, de a jövő építése is, hiszen ezzel lehet közönséget, majd utánpótlást is nevelni.

Az ABO abban segített és segít elsősorban, hogy összehozza a játszani vágyó muzsikusokat a zenét hallgatni vágyó közönséggel. Pillanatnyilag ez a legfontosabb munkánk, bár nem az egyetlen.

– *Önök gazdaságilag is tudnak segíteni a zenekaroknak, vagy „csak” szervezéssel, ötletekkel?*

– Gazdaságilag is. Például az utolsó évben számos hangversenyhez segítettük a zenekarokat az Egyesült Királyság egész területén. Szerveztünk szponzorokat, segítettünk abban, hogy az együttesek új zenekari darabokat is be tudjanak mutatni, készüljenek ezekről hangfelvételek. Részt vettünk a nemzeti nevelési program elkészítésében. Három évvel ezelőtt ebben a projektben még csak 16 zenekar vett

részt, idén már 45. Rövid idő alatt ez azért jelentős áttörés!

– *Az Önök szervezetében csak hivatásos zenekarok vannak, vagy akadnak amatőrök is?*

– Ez a mintegy hetven zenekar mind hivatásos, amelyeknek tagjai abból élnek, hogy muzsikálnak. Minden évben megújítjuk a tagzenekarok listáját, akiket évi 24 nyilvános hangversenyünkön meg is lehet hallgatni. Köztük nincsenek fantomzenekarok, egy-koncertes (azaz egy-egy alkalomra „összeült”) együttesek; mind stabil, létező társulat.

– *Ezek ugye nemcsak a legnagyobb angol városokban léteznek? Vannak a kisebb településeknek is saját zenekarok?*

– A nagy, gazdag városokban több zenekar is működik. A gond inkább Kelet-Angliában, Walesban jelentkezik, ahol kevés az állandó zenekar. Ezekben a helyeken a nagyobb városok zenekarai viszonylag gyakran vendégszerepelnek. A megoldás természetesen az lenne, ha itt is létrejönnének a saját zenekarok – ez még sok munkát adhat nekünk is. Talán sikerülhet, hiszen éppen ezeken a helyeken óriási eseménynek számít a vendégegyüttesek fellépése.

– *Az Önök feladata az is, hogy a többi, muzsikusokat tömörítő szervezettel kapcsolatot tartsanak Európa-szerte?*

– Ez az egyik legfontosabb feladatunk. Számon kell tartanunk ezeket a szervezeteket, némelyikben tagként is szerepelniük kell. Tisztában kell lennünk minden olyan változással, ami együtteseinket érintheti. Mindezt országon belül és nemzetközi szinten is. Az egyes zenekarok menedzsereinek erre nincs és nem is lehet idejük, hiszen amúgy is rengeteg a munkájuk. Nem szaladgálhatnak a különböző bizottságok üléseire, a rengeteg értekezletre, konferenciára – ide Budapestre sem. A mi dolgunk, hogy érdekeiket képviseljük ezeken a fórumokon.

– *Ön először jár Budapesten?*

– Igen és el vagyok ragadtatva. Ma megnéztük a várost, voltunk fenn a Várban – nem gondoltam volna, hogy Budapest ennyire szép, hogy utazás szempontjából is ilyen jól sikerül ez a néhány nap.